

ИСТОРИЯ НА АДВЕНТНИТЕ ДОКТРИНИ

Мястото на доктрината за оправдание чрез вяра

Като част от Тройната ангелска вест, доктрината за оправдание чрез вяра се включва в Настоящата истина. Така влиза в числото на доктрините, оформящи адвентната идентичност. Но не е ли тя общохристиянска, уточнена отдавна, още от времето на Лутер?

Един аспект от акцента на Вагонер върху праведността на Христос, твърде високо ценен от Елн Уайт, бил, че "Това не е нова светлина, тя беше стара, но поставена там, където трябваше да бъде - в Третата ангелска вест."¹ "Оправданието чрез вяра на Лутер било поставено в неговата доктрина за "подчинение на желанията"... При Калвин било поставено в неговата доктрина за Божия суверенитет заедно с предопределението и неотразимата благодат. В противовес на това вестта от 1888 г. определя мястото на Христовата праведност сред постановките на Третия ангел, който на свой ред я свързва с другите двама ангели от Откр. 14:6-12. Това означава, че Елн Уайт я възприема като твърдо поставена във вестта за съдния час от 1844 г. - и в доктрината за светицето, и в тази за съботата."²

Критики и обвинения

Когато противниците на адвентизма говорят, че в Минеаполис била издигната от двама млади проповедници вестта за оправдание чрез вяра, както и че била отхвърлена от ръководството на църквата, се създава впечатлението, че дотогава адвентистите от седмия ден не са имали и понятие от тази доктрина, че едва през 1888 г. тя е била представена пред църквата, която пък я е отхвърлила. Някои противници дори говорят, че тогава самата църква е сгрещила и че и до днес като цяло тя се нуждае от колективно покаяние по този въпрос.

Но истината е, че през 1888 г. ЦАСД се нуждаеше само от подчертаване на първото място на Христос - а именно Той да бъде в центъра на нашите проповеди, на нашите изследвания, на нашия личен духовен живот. Към това многократно призовава Елена Вайт през следващите петнадесетина години, както е например в нейната книга "Проповядвай Словото", издадена на български през 1938 г.

В протоколите от Минеаполис (около сто страници) няма включена резолюция по въпроса за оправданието чрез вяра. Такава резолюция нито е поставяна на гласуване, нито е отхвърляна. Имало е проповеди, имало е дискусии, имало е въодушевление, имало е и горчиви думи. Освежителните промени в Църквата започнали, но те не ставали мигновено, а изисквали време. Ако разгледаме освежаването, настъпило в различен аспект 1, 3, 5 или 12 години след 1888-а, ще се убедим само в едно - че то е започнало през 1888 г.

"Сесията на ГК в Минеаполис, Минесота, през 1888 г. се оказва основна повратна точка в историята на ЦАСД. Изменението на нашия курс стана бавно, в течение на трите години, последвали конференцията."³

Омекотяване на съпротивлението

Тези, които обвиняват ръководството на църквата, трябва да знаят, че през годината след Минеаполис Елн Уайт била изпратена от самия Съвет на ГК да проповядва заедно с Джоунс и Вагонер оправданието чрез вяра от Атлантика до Пасифика, на лагерни събрания, на проповеднически сбирки, в местни църкви, колежи и църковни институции.⁴ Само за една година до следващата ГК през 1889 г. тя посетила Батъл Крик, Потървил, Дес-Мойнс, Южен Ланкастър, Бруклин, Вашингтон, Уилямспорт, Ню Йорк, Чикаго, Отава, Уексфорд, Каламазо, Сагино, щата Колорадо, Хилдсбърг и Оуклънд. И това не били случайни контакти, а делници, изпълнени с титаничен труд, проповеди, призиви, съвети, увещания, молитви, докато съпротивлението се омекотило,

ОФОРМЯНЕ НА АДВЕНТНАТА ИДЕНТИЧНОСТ



Алонсо Т. Джоунс

Тъй като противниците на адвентизма говорят, че в Минеаполис била издигната от двама млади проповедници вестта за оправдание чрез вяра, се създава впечатлението, че дотогава адвентистите от седмия ден не са имали и понятие от тази доктрина.



Е. Дж. Вагонер



Делегати на конференцията в Минеаполис, 1888 г.

докато се появили сълзи на покаяние, докато членовете на църквата се обърнали един към друг с молба за прощение, докато техните частливи лица засвидетелствали победата и новородението. При закриването на една серия проповеди в Южен Ланкастър, Масачузетс, спонтанно започнало богослужение за изповядване, което продължило няколко часа. Елн Уайт коментирала тази изповед така: "Никога не съм виждала съживителната работа да върви толкова задълбочено и при това да остава свободна от неуместна възбуда."⁵ А през юли 1889 г. тя отбелязала: "На всяка среща... душите с радост приемаха скъпоценната вест за Христовата праведност."⁶ След няколко месеца тя пише за хората, присъствали на ГК през следващата 1889 г.: "Те казваха, че изтеклата година е била най-хубавата от живота им."⁷

Тази дейност на Елн Уайт и двамата млади проповедници продължава по същия начин три години - до 1891-а, като включва три семинара за проповедници с обща продължителност 46 седмици.⁸

Тези, които обвиняват ръководството на църквата, трябва да знаят, че избраният в Минеаполис президент на ГК Олсен още през 1885 г. е умолявал едно лагерно събрание в Линколн, Небраска, да признае своето отношение към съблюдаването на съботата за твърде законническо и отново да се облеже в праведността на Христос.⁹

Един по един засегнатите може би по-скоро от младостта на Джоунс и Вагонер, отколкото от самото учение, променили отношението си. Първ направил това със сълзи на очи Юрая Смит през януари 1891 г., след него Морисън,

главният говорител на "старата гвардия", през юли 1892-а, ван Хорн през март 1893-а и накрая и самият Бътлър през юни 1893-а.

Периодът от следващите 12 години след Минеаполис е едно благословено време и за творчеството на Елн Уайт. Тогава излизат най-прекрасните и произведенията, посветени на Божията любов, на Исус Христос, на оправданието чрез вяра. На първо място тук е книгата "Пътят към Христос". През 1896 г. излезли "Мисли от планината на благословенията" и "Христос, нашият Спасител". "Животът на Исус" била издадена през 1898 г. и накрая, през 1900-а, излязла книгата "Притчи Христови".

Резултатите били просто забележителни. Броят на членовете на църквата се увеличавал средно с 10 процента за година и надминал почти три пъти през 1901-а резултатите от 1888-а. За същия период адвентната вест прониквала средно в четири нови страни годинно, а през 1895 г. - в десет.

Завършване на етапа на настоящата истина

И накрая: кога завършва все пак етапът на оформянето на отличителните адвентни доктрини, етапът на оформянето на адвентната идентичност? Една, три, пет или дванадесет години след 1888-а?

Тук ще бъде от особена полза един характерен израз, който се повтаря многократно в публикациите на Елн Уайт - "последните петдесет години". Той се появява за пръв път в средата на деветдесетте години на XIX век и се повтаря в около сто откъса от нейните

произведения докъм средата на първото десетилетие на XX век. Какво можем да извлечем от тези стотина откъса от произведенията на Елн Уайт? Ето един от тях:

"Истината за това време ни е дадена от Бога като основа на нашата вяра. Сам Той ни е научил на това, що е истина. Един подир друг ще се явяват с нова светлина, която противоречи на светлината, дадена от Бога чрез доказателствата на Святия Дух. Някои от онези, които са минали през опитността при установяването на тази истина, са още живи. Бог е пощадил милостиво живота им, за да повтарят и да повтарят, докато са живи, опитността, през която са преминали, както вършеше това и апостол Йоан до самия край на своя живот. А знаменосците, паднали в смъртта, ще говорят чрез репечатването на своите писания. Аз съм инструктирана да кажа, че така

техните гласове ще се чуват.

Те трябва да свидетелствуват за това, кое съставлява истината за настоящето време.

Ние не трябва да приемаме думите на онези, които идват при нас с една вест, противна на специалните точки на нашата вяра... Докато Писанието е Божие Слово и трябва да се почита, неговото приложение, ако то събаря някой стълб от основата, която Бог е положил през тези петдесет години, е голяма грешка. Който прави това, не познава чудното изявление на Святия Дух, което даде сила и мощ на вестите в миналото, поверявани на Божия народ.

Доказателствата на брат Дж. не са верни. Ако се приемат, те биха унищожили вярата на Божия народ в истината, която ни е направила това, което сме... Ще бъде по-благоразумно всеки, който не е взел участие при изследването на отличителните черти на нашата вяра, да мълчи. Бог никога не си противоречи... Ние стоим при старите гранични камъни."¹⁰

Тук Елн Уайт нарича Настоящата истина по няколко начина:

- истината за настоящето време,
 - основа на нашата вяра,
 - специалните точки на нашата вяра
 - основата, която Бог е положил през тези петдесет години,
 - старите гранични камъни.
- Тя посочва Настоящата истина като белег на нашата идентичност:
- истината, която ни е направила това, което сме,
 - отличителните черти на нашата вяра.

Определя, че периодът през който настоящата истина е изследвана от пионерите и е утвърждавана от Бога, възлиза на 50 години. Изразът "последните петдесет години" се употребява до средата на първото десетилетие на XX век. Но кога всъщност завършва етапът на настоящата истина?

Просто тогава, когато църквата се заела със следващата своя мащабна задача. Това било голямото организационно преустройство, започнало в ранната пролет на 1901 г. Така че в самия край на века (1900-а е последната година от XIX век) завършва етапът на Настоящата истина, етапът на оформянето на адвентната идентичност.

Димитър Александров Слегва

Литературни източници:

1. E. G. White, Manuscript № 24, 1888
2. Mervyn Maxwell, *What is the 1888 Message?*, Ministry, Feb. 1988, p. 15
3. Robert W. Olson, *1888 - Issues, Outcomes, Lessons*, Ministry, Feb. 1988, p. 4
4. *SDA Bible Commentary*, vol. 10, p. 707
5. E. G. White, *Review and Herald*, March 5, 1889, par. 10
6. E. G. White, *Review and Herald*, July 23, 1889, p. 466
7. E. G. White, *Selected Messages*, vol. 1, p. 361, 362
8. Robert W. Olson, *1888 - Issues, Outcomes, Lessons, Ministry*, Feb. 1988, p. 7
9. *Adventist Heritage*, Summer 1975, p. 24-34
10. E. G. White, Letter № 329, 1905